

SALUT

Jordi Monés

OFTALMÒLEG DIRECTOR DE L'INSTITUT DE LA MÀCULA I DE LA RETINA

“Hi ha obsessió per treure's les ulleres, i en realitat són un casc”

DAVID BIGORRA
BARCELONA

Jordi Monés (Barcelona, 1961) acumula més de dues dècades investigant la manera de frenar i acabar amb les malalties de la retina, amb especial èmfasi en la degeneració macular, que elimina la visió central de l'ull i que afecta milions de persones a tot el món, sobretot a partir dels 50 anys. La seva lluita, però, també se centra a acabar amb altres malalties que llasten greument la visió de nens i joves.

Què és la degeneració macular associada amb l'edat (DMAE) i en quin punt està medicament?

La DMAE és una malaltia causada per uns defectes genètics de mala programació en què les cèl·lules del mig de la retina comencen a deteriorar-se i causen ceguesa al centre de la visió. Es presenta en dues formes: la humida i l'atròfica, i actualment la primera, que és la més agressiva, la podem frenar gràcies a fàrmacs que no fa ni deu anys que tenim, i així mantenir en el temps la visió. El problema és que a la llarga apareix la forma atròfica, que és una de les nostres obsessions i reptes actuals, ja que no té cura encara, juntament amb la malaltia de Stargardt i la retinosis pigmentària, que afecten nens i joves.

Qui són els principals afectats?

Alguna de les formes de degeneració macular afecta un 30% de les persones més grans de 70 anys, i un de cada quatre dels més grans de 85 anys presenta degeneració macular ja avançada. En societats industrialitzades com la nostra, on l'expectativa de vida és molt llarga, això és una epidèmia brutal.

Quins són els símptomes?

La simptomatologia més sensible és veure les línies torçades, per exemple a la carretera o mirant l'horitzó del mar. A partir dels 50 anys cal vigilar-ho i una bona mesura de veure-ho és tapar-se un ull i amb l'altre mirar quadrícules o enreixats per detectar-ho.

Conèixer la malaltia, és, per tant, clau.

Sí. Quan tens un tractament per a una malaltia degenerativa en què atures el procés, no que el cures sinó que l'atures, com en el cas de la forma humida, l'has d'agafar tan aviat com puguis. Per a la forma atròfica ara comença a haver-hi els primers fàrmacs amb assajos clínics, i en vindran més.

FRANCESC MELCÓN

En quins projectes treballa actualment?

Estem en tres consorcis d'investigació europeus. Principalment estem desenvolupant una tecnologia per mirar cèl·lules una per una. I en un dels altres projectes busquem nous biomarcadors per trobar nous subtipus de la malaltia en la seva forma atròfica per poder diferenciar pacients que tenen un curs més benèvol d'un més dolent, i així els tractaments possiblement seran diferents.

¿Cada cop hi ha més tecnologia i, per tant, més fronts oberts?

Sí, hi ha molts camps per explorar, però tots són molt cars... T'has de decantar cap a una banda o cap a una altra. Ara estem capficats a poder fer el salt en temes cel·lulars perquè crec que en pocs anys, en dos o tres, hauriem de poder estar fent assajos clínics amb cèl·lules amb pacients.

¿Catalunya és un bon lloc per a la investigació?

A Catalunya ho tenim tot: talent, animals per fer els experiments, els que ens fabriquen les cèl·lules i la teràpia gènica, els pacients, el co-

neixement... L'única cosa que ens limita són els diners, ens falta el múscul.

Englobant totes les malalties oculars, ¿hi ha esperança d'acabar amb la ceguesa?

En realitat ja ho hem fet en molts casos, com les oclusions vasculares, la retinopatia diabètica, la degeneració macular humida... Rescatarem altres malalties que deixen sense visió en els pròxims anys i cada vegada les causes de ceguesa seran més petites. Quan vam poder frenar la degeneració macular humida fa una dècada, de seguida em vaig girar cap a la forma atròfica i cap a la malaltia de Stargardt i la retinosis pigmentària. I crec que en deu anys estarem frenant i revertint aquestes malalties amb teràpia regenerativa.

¿La societat infravalora la protecció dels ulls?

Una mica sí. L'ull és cervell i hi ha molta obsessió per treure's les ulleres i en realitat les ulleres són com un casc... Hem de mirar i protegir els nostres ulls. ■